

Anpassningar vid ledsagning av personer med medfödd dövblindhet

Generella ledsagningstekniker behöver ofta anpassas individuellt för personer med medfödd dövblindhet. Ledsagaren behöver alltid ta hänsyn till personens syn, hörsel, andra sinnesintryck, förståelse samt på vilka sätt personen kommunicerar.

Ledsagningsteknik till fots

Anpassa kommunikationssättet

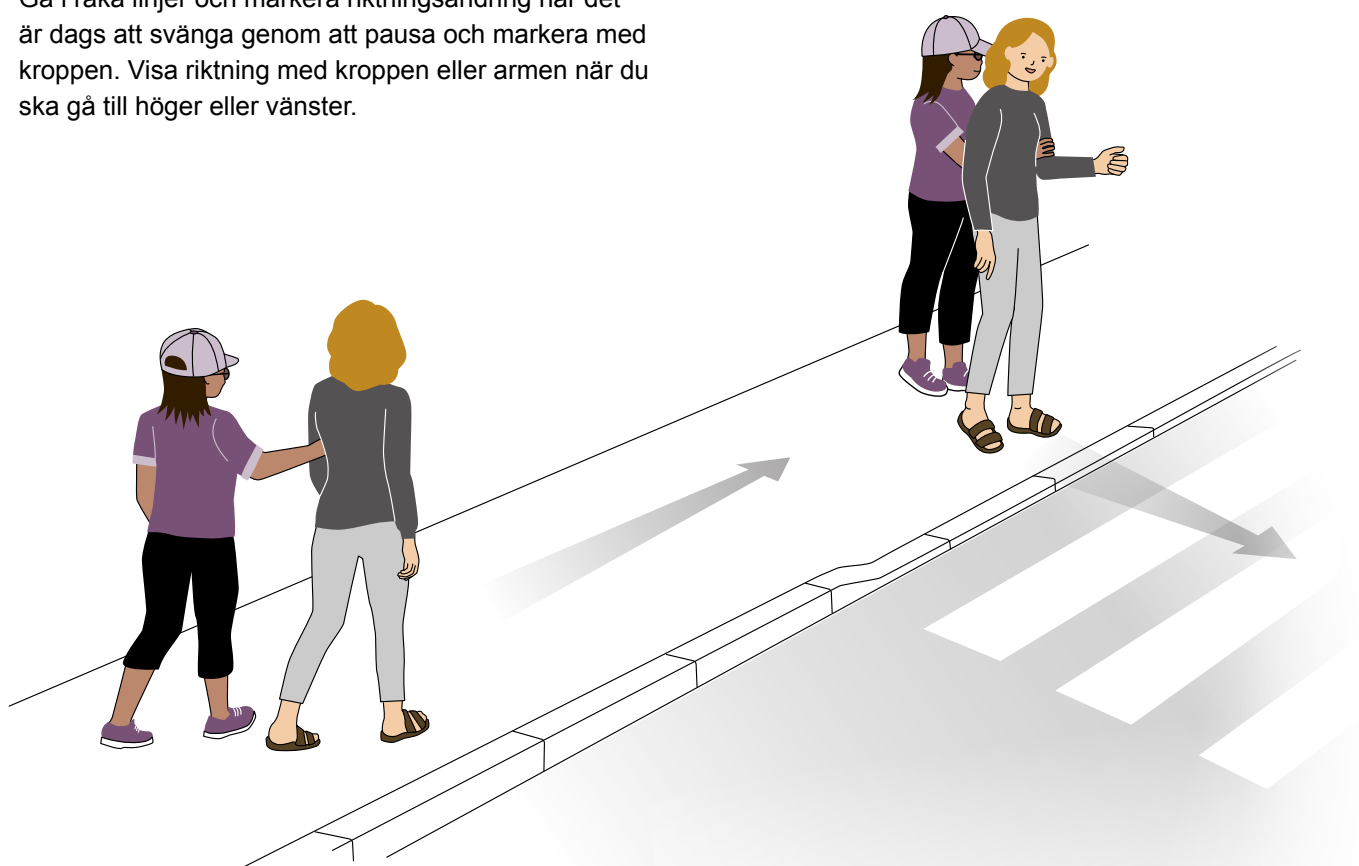
Vid ledsagning av personer med synnedsättning används talspråk samtidigt som man ledsagar. För personer med dövblindhet behöver kommunikationen anpassas och göras uppfattbar via känseln.

Markera riktningar

Gå i raka linjer och markera riktningsändring när det är dags att svänga genom att pausa och markera med kroppen. Visa riktning med kroppen eller armen när du ska gå till höger eller vänster.

Tempo

Anpassa ditt gångtempo efter personen du ledsagar. Du ska varken känna att du drar personen efter dig, eller att hen skjuter dig framför sig eller går förbi dig för att du inte håller samma tempo.

Lämna aldrig personen utan en fast hållpunkt

Om du måste lämna personen ensam ska hen alltid ha kontakt med något, till exempel en stol, ett bord, en vägg, en stolpe eller ett träd.

Välj och anpassa sida

Det säkraste är att personen som du ledsagar går innerst på trottoaren eller närmast vägkanten. I andra situationer kan sidan som personen går på variera. Faktorer att ta hänsyn till är ergonomi, om personen hör bättre på det ena örat eller har bättre balans på någon sida.

Ledsagningsgrepp

Hur man håller i varandra kan variera. Som regel brukar personen med dövblindhet hålla i ledsagaren. Anpassningar av grepp kan vara att hålla i handen, gå i armkrok, hålla handen på din axel, eller hålla handen strax ovanför din armbåge. Om personen vill ha ännu mer stöd kan du hålla personen under armen i stället för att hen håller i din arm.

Smala passager

I smala passager och dörrar kan du ge extra stöd genom att själv gå baklänges och hålla i personens båda händer eller underarmar, eller att ni går i sidled. Personen kan även gå bakom dig och hålla en eller två händer på dina axlar. Hen ska aldrig gå framför dig som ledsagar.

Trappor

För extra stöd i trappor kan du gå bredvid, hålla personen under armen och vid behov också hålla i hans underarm eller hand. Du kan också gå framför och hålla i ledstången framför personen samtidigt som hen håller både i den och i din arm.

Erbjud stöd när personen vill sätta sig

Om personen behöver extra stöd när hen ska sätta sig kan du låta hen behålla greppet om din arm eller hand tills hen har satt sig ner. Ni kan också stå ansikte mot ansikte så att personen kan hålla i dig med båda händerna. Du kan även stå bakom stolen för att hindra att den glider bakåt.

Ledsagningsteknik vid rullstolsanvändning

Det är vanligt att personer med medfödd dövblindhet inte kan manövrera en rullstol själva. De här råden beskriver anpassningar du kan göra när personen du ledsagar är rullstolsburen.

Anpassa kommunikationssättet

Om en hörande person blir körd i rullstol är det vanligt att den som ledsagar samtidigt kommunicerar via tal om var de är och vart de ska. Denna samtidiga kommunikation är svårare med någon som har medfödd dövblindhet, då hen ofta behöver uppfatta kommunikationen med sin känsel. Du som ledsagar behöver då stanna rullstolen för att kommunicera med personen.

Gå i raka linjer

Gå i raka linjer och vrid rullstolen vinkelrätt när ni svänger eller rundar hörn. Undvik att köra baklänges.

Markera riktningsändringar

Markera en riktningsändring genom att pausa kort. Markera riktning genom att beröra rullstolsanvändarens axel eller överarm med handen – höger axel när du vrider åt höger, vänster axel när du vrider åt vänster. Riktning kan också visas på personens rygg.

Passering genom dörrar

Sakta ner farten innan dörren. Om det finns en matta vid dörren, stanna på den. När rullstolen kommer till ett förändrat underlag kan det fungera som ett riktmärke som personen kan uppfatta. Använd inte fotstödet för att öppna dörrar. Om det finns en automatisk dörröppnare, använd den. Låt gärna personen själv trycka på knappen.

Informera om vad som sker

Förbered personen på att rullstolen ska uppför eller nerför, till exempel vid en trottoarkant, eller att ni behöver backa. Använd anpassade socialhaptiska signaler för information. Exempelvis kan en socialhaptisk signal för "upp" användas på personens arm, och ett lätt tryck bakåt på personens axel kan markera att ni ska backa. Använd rullstolens hastighet som en signal till personen vid förflyttning. Genom att sakta ner farten signalerar du att något kommer att hända.

Lämna aldrig personen utan en fast hållpunkt

Lämna aldrig personen på en öppen yta då det kan kännas otryggt och osäkert. Om du måste lämna personen och ingen annan finns i närheten, placera då rullstolen med ryggen mot en vägg eller bredvid någon fast punkt som personen kan hålla i eller känna. Tala om vart du ska och när du kommer tillbaka.

